

Жигалкевич Ж.М.
ст. викладач НТУУ «КПІ»

Богомол О.
студент ФММ, НТУУ «КПІ»

КРИЗА ЯК ФАКТОР СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті наведені узагальнюючі переваги ініціації та розвитку інноваційної діяльності на підприємствах як один із способів виходу України з фінансової кризи.. Виявлено, що криза може бути стимулом інновації. Запропоновано програму підтримки інновації.

The article presents the advantages of generalizing the initiation and development of innovation in enterprises as one of the method to output Ukraine from a financial crisis. Revealed that the crisis can be an incentive innovation. The program to support of innovation is offered.

Ключові слова: криза, інновація, вихід з кризи.

Вступ. Інноваційний розвиток країни був і залишається, не дивлячись на кризові перетворення, одним із основних умов розвитку економіки та виходу держави з кризи. Це потребує подолання інноваційної інертності господарських суб'єктів шляхом розвитку їх інноваційної діяльності.

За умов динамічних змін, модель інноваційного розвитку економіки України має стати домінуючою як для окремих суб'єктів господарювання, так і для національного господарства в цілому. Введення комплексної інноваційної діяльності є вагомим фактором успішної підприємницької ініціативи та отримання конкурентних переваг над іншими суб'єктами підприємницької діяльності.

За умов глобальної кризи саме інноваційна діяльність має стати осередком розробки та впровадження здобутків науково-технічного прогресу.

Постановка задачі. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних та прикладних аспектів управління інноваційною діяльністю на підприємствах України за умов кризи.

Об'єктом дослідження є розвиток інноваційної діяльності за умов кризи.

Предметом дослідження є комплекс теоретико-методологічних та прикладних питань щодо управління інноваційною діяльністю на підприємствах.

Дослідженням даної проблеми займаються багато вчених, зокрема: В. Александрової, У. Баумола, Л. Бернстайна, О. Волкова, Г. Воляника та Н. Воляник, А. Дагаєва, М. Денисенко, М. Долишної, П. Друкера, М. Козоріз, Н. Кондратьєва, С. Кузнеца, А. Кузнецової, І. Матвієнко, Е. Менсфілда, Е. Морсмана, Н. Кларка, М. Пашути, А. Пересади, А. Поддєрьогіна, А. Поручника, С. Роджерса, Б. Санто, І. Сердюк, Р. Солоу, О. Третьякової, Ч. Фрімена, В. Чабана, А. Чернявського, Й. Шумпетера та інші.

Результати дослідження. Тема інновацій, сьогодні, як ніколи, актуальна не тільки для України, але і для всього світу. Економічна криза внесла цілий ряд коректив в роботу промислових підприємств.

Великі транснаціональні компанії є головною рушійною силою інноваційних процесів в масштабі світової економіки. Саме їм під силу проекти, спрямовані на розробку та глобальне комерційне освоєння нових напрямків наукового та технологічного розвитку. Криза на фінансових ринках, створила загрози та практичні проблеми для багатьох компаній наукоємного і технологічно складного бізнесу. Наприклад, компанія Дженерал Електрик, лідер електротехнічного машинобудування, один з найбільших виробничо-фінансових конгломератів США, що має самий високий інвестиційний рейтинг, стверджувала, що їй ніщо не загрожує. Через два місяці, у зв'язку з різким падінням вартості акцій на фондових ринках, лавина неплатежів накрила компанію, і їй довелося просити підтримки у найбільш ефективного американського інвестора У. Баффета, а також звернутися і за державною підтримкою. Компанія закрила ряд відділень, перш за все у сфері фінансових послуг, провела реструктуризацію виробничих підрозділів [4].

В умовах кризи, головним завданням для великих промислових підприємств та представників середнього бізнесу є скорочення витрат. У вирішенні такого складного завдання може допомогти саме держава, яка створить умови для забезпечення постійного трансферу знань у виробництво [1].

Державна підтримка і розвиток промисловості завжди мали ключове значення в її розвитку. В умовах світової фінансової кризи основою для наступного підйому економіки може стати розвиток інституту інновацій. Інновації роблять економічно ефективний і прогресивний вплив на сфери управління суспільством [2].

Позитивний ефект диверсифікації промисловості і переходу її на інноваційний шлях розвитку, структурних зрушень в її розвитку не заперечуються ні теорією ні світовою практикою впровадження інноваційних об'єктів у промислову сферу. Інноваційний процес охоплює повний цикл від розробки ідеї інновації до її впровадження, практичної реалізації. Значить необхідно охопити всі етапи даного циклу в промисловому секторі економіки. Але, однією з проблем слабого інноваційного розвитку, є розрив науки і виробництва. У нашій країні держава намагається заповнити цей розрив шляхом фінансової підтримки «проривних» проектів, зацікавлюючи і залучаючи в цей процес суб'єктів приватного бізнесу. Таким чином, симбіоз активності приватного бізнесу і фінансових можливостей держави покликаний прискорити інноваційний розвиток економіки [3].

Але, у кризі, важливо шукати не лише негативні наслідки, вона може спричинити ліквідацію застарілих, неефективних систем [1].

Глобальний інноваційний розвиток великою мірою визначається фінансовими й економічними труднощами провідних країн і регіонів світу. Глибока і затяжна рецесія може відкласти комерційне освоєння результатів наукових відкриттів. У той же час вона стимулює процеси конкуренції та

реструктуризації компаній і цілих галузей, робить пріоритетним пошук ефективних технологічних рішень, що дозволяють істотно скоротити трудові, матеріальні та фінансові витрати, підштовхує підприємців до сміливих рішень, які раніше з різних причин відкладалися [5].

Криза може стимулювати економічну реструктуризацію, оскільки під час скорочення на підприємствах до лав безробітних потрапляють раціоналізатори, які, у подальшому, знаходять нову роботу на більш успішних підприємствах. Саме такі компанії, складатимуть основу для економічного розвитку в Україні після кризи. При цьому, вітчизняним підприємцям слід ураховувати поведінку своїх закордонних конкурентів, які також зацікавлені в реалізації власних інноваційних проєктів за рахунок українських вчених [1].

Тому, велику роль, необхідно наділити програмі підтримки інновації, а саме:

- формуванню науково-технічних потреб і потреб промисловості, у тому числі шляхом проведення технологічного аудиту промислових підприємств;
- формуванню уповноваженими державними органами державних завдань в рамках реалізації республіканських науково-технічних бюджетних програм на основі пропозицій промисловості;
- проведенню науковими інститутами НДДКР;
- впровадженню розробок на підприємствах промисловості [2].

Висновки. Існуюча світова криза обмежує ресурсні можливості структурної перебудови: скорочуються потоки інвестицій, погіршуються умови кредитування реального сектора. Криза ще раз показує недоліки і нестійкість сировинної моделі розвитку. Разом з тим криза завжди відкриває можливості для появи нових виробництв замість застарілих, які втрачають свою ефективність.

Інноваційна діяльність - є одним з найбільш ефективних засобів соціально-економічного розвитку і може розглядатися як варіант виходу з існуючої затяжної кризи.

Отже, саме активна дослідницька та інноваційна діяльність технологічного характеру, є ефективним методом для виведення підприємств із кризи, а також стійкою базою для їх подальшого розвитку.

Зараз, економічна криза, може сприяти залученню уваги інвесторів до інновацій, оскільки вкладення в нерухомість і пайові інвестиційні фонди втратили свою минулу привабливість. Проте, все потребує як стимулюючої дії держави, так і серйозних програм підвищення кваліфікації інвесторів для роботи в цьому секторі.

Інновації сьогодні можуть стати тим «рятувальним кругом», який так потрібен сучасній вітчизняній промисловості.

Економіка може вийти з кризи в іншій якості і з іншим набором галузей - двигунів економічного зростання. Нова якість майбутньої України, ступінь привабливості життя в країні буде залежати від того, чи зуміємо ми домогтися високої інноваційної активності в економіці, сформувати мотивацію до розвитку інновацій.

Перелік посилань

1. Економічна правда [Електроний ресурс] – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/>
  2. Концепція державної програми розвитку інноваційної інфраструктури [Електроний ресурс] – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>
  3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. – К.: Держкомстат, 2008.
  4. Office of Management and Budget, Circular No. A [Електроний ресурс]. – 11, Max Schedule C.– Режим доступу : www.NSF.gov.
  5. Режим доступу: www.booz.com/.../Beyond-Borders-Global-Innovation-1000.pdf
-

Кожмяченко О.О.

ст. викладач НТУУ «КПІ»

Сімчера О.І., Войтова М.І.

студентки ФММ, НТУУ «КПІ»

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У статті розглянуто проблеми управління інноваційною діяльністю машинобудівних підприємств та їх роль в економічному зростанні та інноваційному розвитку України. Проаналізовано основні напрямки інноваційного розвитку машинобудівних підприємств та основні шляхи збалансування цих напрямків. Обґрунтовано необхідність державної підтримки інноваційної діяльності в Україні. Із використанням здобутих результатів сформульовані висновки та пропозиції щодо стимулювання інноваційних процесів на підприємствах машинобудування.

The article considers the problems of the innovative activity management of the machine – building enterprises and their role in the economic growing and innovative development of Ukraine. The main directions of innovative development of the machine – building enterprises are analyzed as well as the major ways of these directions balancing. The necessity of state support in forming of the innovative activity management in Ukraine is grounded. With the help of the received results the conclusions and suggestions about stimulation of innovation processes of the machine – building enterprises are formulated.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, інноваційні процеси.

Вступ. Ця тема є досить актуальною на даний час, адже наша країна знаходиться в кризовому стані, що викликає наростаюче напруження в суспільстві. Сьогодні, роль інновацій в економічній системі займає одне з провідних місць. В сучасних умовах, вони виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у